

УДК 332:1:316.3:61(477.64)

Набатова Ю.О.¹, Коваль Є.С.²

¹канд.екон.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ.гр. ФЕУ-116 НУ «Запорізька політехніка»

СОЦІАЛЬНА СФЕРА ТА СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА: ОСВІТА ТА ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Динамічний розвиток сучасного суспільства та інформаційно-комунікаційних технологій, світова глобалізація впливає на перерозподіл світового простору, потребує від системи освіти області постійного пошуку шляхів актуального, прогнозованого, випереджального реагування на виклики часу; відповідної програмно-цільової підтримки

для результативності та ефективності реалізації прийнятих рішень та завдань Програми.

Освітня інфраструктура Запорізької області сформована мережею: 512 од. закладів дошкільної освіти (в яких навчається 57,9 тис. дітей), 557 од. закладів загальної середньої освіти (166,2 тис. учнів), 38 од. закладів професійної (професійно-технічної) (13,2 тис. учнів) та 24 од. закладів вищої освіти (69,4 тис. студентів). У регіоні розвинена мережа об'єктів (понад 60) позашкільної освіти, що охоплює понад третину дітей в системі освіти.

До тенденцій функціонування сфери освіти слід віднести такі: спадна динаміка чисельності учнів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (на 30,5 % за 2010/11-2018/19 н.р.) та студентів у закладах вищої освіти (на 32,8 % за аналогічний період). Таким чином, при зростанні чисельності учнів шкіл характерною стала тенденція до зменшення кількості учнів професійних та вищих закладів освіти з причини як міжрегіональної, так і зовнішньої освітньої мобільності, трудової міграції, скорочення намірів здобувати спеціалізовану освіту.

Це підтверджується й питомими показниками: в розрахунку на 10 тис. населення кількість осіб, які навчалися у закладах загальної середньої освіти, зросла за 2010/11-2018/19 н.р. на 11,3 %; аналогічні показники для закладів професійної (професійно-технічної) та вищої освіти скоротилися на 26,4 % та 29,0 % відповідно. Показники чисельності учнів та студентів в розрахунку на 10 тис. населення для Запорізької області нижчі, ніж в середньому по Україні. Така тенденція пов'язана з особливостями функціонування малокомплектних шкіл у невеличких населених пунктах, де фінансується радше заклад, а не освітня послуга.

Основні шляхи реалізації завдань Програми:

- реалізація заходів цієї Програми та відповідних сільських, селищних, районних і міських програм розвитку освіти, а також за потреби, розробка інших регіональних програм і проєктів задля забезпечення актуальності та якості усіх рівнів системи освіти Запорізької області;

- створення системи прозорого розподілу публічних коштів у новій українській школі (забезпечення оприлюднення закладами освіти даних про всі кошти, які надходять з бюджету та інших джерел);

- створення необхідних умов для навчання і виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку безпосередньо за місцем їх проживання, зокрема у сільській місцевості;

- запровадження принципу «гроші ходять за дитиною», зокрема для підтримки дітей з особливими освітніми потребами, які можуть разом

з іншими дітьми здобувати освіту у пристосованих для цього закладах освіти;

- запровадження рівного доступу до бюджетного фінансування закладів освіти незалежно від форми власності;

- подальший структурний і якісний розвиток мережі освітніх закладів усіх типів і форм власності з одночасним розвитком ресурсного забезпечення в них умов доступності здобуття якісної освіти, збагачення освітнього середовища за принципами універсального дизайну та/або розумного застосування;

- управлінське і науково-методичне забезпечення розбудови інноваційних моделей освіти на основі концепції STEM-освіти, відкритої освіти та компетентнісного підходу;

- пошук і реалізація сучасних ефективних моделей виховання, спрямованих на формування цінностей, необхідних для забезпечення взаємної поваги, відповідальності та толерантності; гордості за власну державу, її історію, мову, культуру, науку, спорт, за власну область, район, місто, село, громаду, заклад освіти; патріотизму і бажання власними силами змінити оточуючий світ на краще задля сталого розвитку України і її інтеграції в європейський простір.

Охорона здоров'я. У Запорізькій області медичну допомогу населенню надають 156 закладів охорони здоров'я, у т.ч. 69 – стаціонарну медичну допомогу, 68 амбулаторно-поліклінічну, функціонують: 19 центральних районних лікарень, 2 районні лікарні, 44 центри первинної медичної допомоги. У зв'язку із створенням в області п'яти госпітальних округів, у кожному з них визначені багатoproфільні лікарні інтенсивного лікування. Медична інфраструктура характеризується вищими за середньодержавні значення таких показників, як кількість лікарів усіх спеціальностей, кількість лікарняних ліжок в розрахунку на 10 тис. населення (на 20,1 %, на 14,2 % відповідно).

На кінець 2018 року в закладах охорони здоров'я Запорізької області зареєстровано 7857,75 штатних лікарських посад. Укомплектованість штатних лікарських посад лікарями в цілому по області є стабільно низькою: 2010 році – 71,1 %; 2018 році – 71,6 % (Україна 2018 рік – 81,7 %). Кількість вакантних посад лікарів у цілому по області становить 1060,00 од.

Для Запорізької області характерний високий рівень захворюваності населення за певними класами хвороб – зокрема, новоутвореннями та хворобами органів дихання, вродженими аномаліями, що підтверджує порівняння із загальноукраїнськими показниками. Зазначене потребує активізації профілактичних заходів саме за цими

напрямами.

В Запорізькій області створено 5 госпітальних округів: Запорізький, Бердянський, Мелітопольський, Пологівський та Василівський, які затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 березня 2017 року № 201-р «Про затвердження переліку та складу госпітальних округів Запорізької області», до них входять і об'єднані територіальні громади.

Загальною проблемою закладів охорони здоров'я регіону є низький рівень оснащення медичним обладнанням. Наявне обладнання в переважній більшості застаріле, що призводить до несвоечасної діагностики та лікування мешканців регіону.

Розроблена Програма розвитку охорони здоров'я Запорізької області на 2018-2022 роки, затвердженої рішенням Запорізької обласної ради від 01.03.2018 № 65, яка передбачає:

- в області триває кампанія з підписання декларацій про вибір лікарів з надання первинної медичної допомоги «Лікар для кожної сім'ї». На цей час 72,6 % всього населення області, яке обслуговується, уклали декларації з лікарями первинної медичної допомоги, що є вище ніж в середньому по Україні – 66,04 %, та область знаходиться на п'ятнадцятому ранговому місці серед усіх регіонів України.

- проект HealthLink має прискорити втілення в Україні заходів, які до 2030 р. дозволять ліквідувати ВІЛ-інфекцію як загрозу для громадського здоров'я.

- **проект «Подолання мульти-резистентного туберкульозу в Україні» 1 січня 2015 року – 29 лютого 2020 року** мета: «Подолання мульти-резистентного туберкульозу в Україні» полягає у тому, щоб удосконалити виявлення та діагностику пацієнтів хворих на ТБ з множинною лікарською стійкістю (MDR-TB) та забезпечити успішність лікування – завдяки чому менше пацієнтів дочасно припиняють лікування, та знижується смертність від туберкульозу. У рамках проекту плануються адресні заходи, які сприятимуть забезпеченню виконання національної програми протидії ТБ, удосконалення систем протидії ТБ з використанням інноваційних підходів, які спрямовані на покращання надання послуг пацієнтам.

- проект «Зміцнення реабілітаційних послуг у системах охорони здоров'я» сприятиме підвищенню знань і вдосконаленню фахової практики фізіотерапевтів, розробці та впровадженню національних заходів державної політики, правил і протоколів у сфері реабілітації, а також зростанню попиту на реабілітаційні послуги на рівні громад і спільнот.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року// Проект – 2019 –54с.
2. Програма розвитку охорони здоров'я Запорізької області до 2022 року//2019 –86с.